N. 23.

WARSZAWA,

27 maja / 8 czerw. 1870 roku.

Wychodzi w każdą Środę.

Redakcja przy ulicy Niecałéj, 12.

Expedycja i Skład Główny w Księgarni Gebethnera i Wolffa, Krakowskie-Przedmieście, 415.

ROK V.

OPŁATA:

Merkury:		rocz.	półr.	kwart.
w Warszawie	rub.	4	2	1
z przesyłką pocztą	„	5,20	2,60	1,30

Ekonomista i Merkury.			
w Warszawie	8	4	2
z przesyłką pocztą	10	5	2,50

Cena ogłoszeń: od wiersza lub za jego miejsce po kop. 5, albo 1/2 kop. za 5 liter.

MERKURY,

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Rokowania prezesa gabinetu wiedeńskiego z delegatami galicyjskimi, pomyślniejszy wzięły obrót niż poprzednie układy z Czechami. Na konferencji końcowéj d. 29 z. m. hr. Potocki objawił delegatom postanowienia gabinetu co do ich żądań, opartych głównie na rezolucji sejmu lwowskiego; postanowienia dla Galicji bardzo pomyślne, gdyż przyrzekają ważne ustępstwa autonomiczne, odpowiadające mniéj więcéj programowi Rechbauera. Są one następujące: Zamianowany będzie osobny dla spraw galicyjskich minister, kompetencji sejmowéj podporządkowaném zostaje prawodawstwo odnośnie do izb handlowych, zakładów kredytowych, asekuracyjnych i kas oszczędności, wszystkie sprawy szkolne i edukacyjne, oraz ustawodawstwo gminne. Oprócz tego na opędzenie kosztów administracji galicyjskiéj wydzieloną będzie pewna suma z dochodów państwa, a dobra skarbowe oddane pod zarząd wydziału krajowego. W najwyższym trybunale wydzielony będzie osobny senat galicyjski, wydział krajowy wcielony do namiestnictwa, a namiestnik ministrowi galicyjskiemu odpowiedzialny. Takie są najważniejsze ustępstwa Galicji obecnie przyrzeczone. Urzeczywistnienie ich nie może nastąpić przed zebraniem się rady państwa i sejmu lwowskiego, które obydwa ciała reprezentacyjne kompromis na powyższych punktach oparty między rządem a Galicją sankcjonować mają. W stronnictwie niemieckiém coraz więcéj głosów odzywa się za koniecznością porozumienia z Polakami, zdaje się zatém być pewném, że rada państwa trudności robić nie będzie, toż samo sejm lwowski uzna zapewne, że na razie więcéj żądać niż to co rząd daje, byłoby wielce niepolitycznem, że zresztą koncesje obecne dają wszelką możność rozwinięcia urządzeń autonomicznych i wejdzie w widoki rządu. Tym sposobem zyska Galicja w składzie krajów przedlitawskich, odrębne prawno-polityczne stanowisko, pod niejednym względem podobne do stanowiska Chorwacji, a kompromis między nią a rządem uważać można już dziś jako fakt dokonany. Dodać przytém należy, że na tak pomyślny obrót rzeczy między innymi, wielki wpływ miał wywierać hr. Andrassy. Co się zaś tyczy Czechów, ci, jak nateraz przynajmniéj, nic nie otrzymają. Oburzenie prasy ich jest wielkie i gniewy jéj poniekąd pojąć się dają, ale posuwa się ona podobno za daleko, jeżeli twierdzi, że opozycja czeska już nigdy dzisiejszemu gabinetowi nie poda ręki do zgody. Otóż przeciwnie, Czesi zdaje się, żałują uporu, jaki w Pradze okazali i chcieliby zawiązać znowu układy. W tym celu bawił w Wiedniu i miewał konferencje z hr. Potockim znany członek opozycji czeskiéj dr. Klaudy.

Sytuacja we Włoszech nie zmienia się. Agitacja rewolucyjna trwa, a bandy powstańcze na jednym punkcie kraju rozproszone, tworzą się na innych. W upłynionym tygodniu ruch rewolucyjny koncentrować się zdawał we Włoszech północnych, dokąd z Szwajcarji wkroczyły oddziały zbrojnych wychodźców. Ten ostatni fakt grozi wywołaniem zajścia dyplomatycznego między rządem włoskim a szwajcarskim, pierwszy bowiem użala się na opieszałość władz szwajcarskich, które dozwoliły wychodźcom spokojnie przygotować się do napadu na Włochy. W skutek tego, rada związkowa szwajcarska chwyciła się energicznych środków represji przeciwko włoskim wychodźcom i granica od strony Włoch militarnie obsadzoną została. Niespokojności na półwyspie Apenińskim mają być skutkiem spisku, który sieć swoją po całym kraju rozpostarł. We wszystkich główniejszych miastach istnieć mają komitety rewolucyjne, zostające pod kierunkiem Mazzini'ego. Stronnictwo Garibaldego pośrednio tylko bierze udział w ruchu. Garibaldi sam nie wyruszył z Kaprery.

Hr. Bismark powrócił już widać do zdrowia, gdyż wbrew oczekiwaniom mógł towarzyszyć królowi Wilhelmowi do Ems, w odwiedziny Naj. Cesarza Rosyjskiego.

W Londynie po nadzwyczaj ożywionych giełdowych interesach przeprowadzonych w ciągu upłynionego maja, nie zadziwia wcale ogromna praca, spowodowana ukończoną z końcem miesiąca 14-dniową likwidacją. W trakcie takowéj, niemal wszystkie papiery utrzymały się przy wysokich kursach, a po jéj dopełnieniu tendencja na podwyżkę wystąpiła z nową siłą. Piękne powietrze, cisza w polityce i dobry stan targów pieniężnych wpływają na to usposobienie podniecane jeszcze korzystnemi dla zagranicy zawieranemi pożyczkami. Oprócz bowiem wspomnianéj przez nas w poprzedniém sprawozdaniu pożyczki hiszpańskiéj, dom Glyn Mills i spółka emitowali nowe 600.000 Ł. rumuńskich 7½% obligacij po 72, które w chwili wydania prospektu, traktowano już z nadpłatą 1%. Obecnie znów wypuszcza się 11.920.000 Ł. peruwiańskich 6%, obligów konsolidowanych po 82½%, które bezwątpienia szybko pokryte zostaną. Przypływ gotówki nie ustaje i nie ma obawy, ażeby jéj przy największych wymaganiach zbraknąć miało; dowodem téj pewności może być prywatny skup będący o ⅛ do ¼% niższy od bankowego i to że w skutek wielkiego przywozu srebra z Meksyku, takowe spadło w cenie na 4 szylingi i 11⅝ pensów za 1 uncję.

W Paryżu usposobienie targu utrzymuje się dobrem przy podwyżce dosyć znacznéj liczby papierów. Sytuacja polityczna nie budzi żadnéj obawy. Odbyte świeżo głosowanie w ciele prawodawczém dowiodło, że zgoda panująca między Izbą i ministrami jest o wiele silniejszą, niż tego sobie życzą nieprzyjaciele obecnego porządku. Takowe przypadło w sam czas dla rozpoczętéj miesięcznéj likwidacji, któréj czynności zaledwie lekkie tym razem wywołały osłabienie kursów. Renta francuzka nie odzyskała 75, najwyższy jéj kurs był 74,80. Na kursa jéj wpływają obecne dyskusje w komisjach ciała prawodawczego nad środkami mającymi się przyjąć do wypłacenia obowiązującéj rząd subwencji dla dróg żelaznych. Subwencje mogą być udzielone gotówką zaraz lub w długich terminach. Zdania są podzielone co będzie dla skarbu korzystniejszém; czy natychmiastową spłata przez nową emisję renty, czy też przez sformowanie trzydziestoletnich obligacij. Papiery włoskie idą ciągle w górę. Przyjęty nareszcie w Izbie deputowanych włoskich projekt ustawy, dotyczący spraw finansowych, przygotowany przez p. Sella—bardzo dobrze na wartość papierów oddziałał i renta przeskoczywszy 60 była w końcu tygodnia na 60,40. Hiszpańska renta również zrobiła wielką furorę, a to z powodu, że emitowana przez Rothschildów w Londynie nowa pożyczka na Ł. 2.318100 po kursie 80% traktowaną już tam była z nadwyżką 4%; zewnętrzna renta była po 30, a wewnętrzna po 26½. Turecka 5% renta po zejściu na 51 w skutek wielu zakupów podniosła się do 52; serje z 4ch bon skarbowych w następstwie przemowy sułtana na zgromadzeniu dywanu podniosły się o 40 franków, dosięgnąwszy 1820 franków.

Obligi miasta Paryża cokolwiek obniżyły się; kurs ich obecny 359,75; podobnież ucierpiały akcje banku francuzkiego zszedłszy z 2885 na 2880, gdyż wykaz bankowy wskazuje pewną nieruchomość w swych operacjach, mając w końcu maja:

gotówką w kasie	1303 milj.,	czyli	6 milj.	więcéj
portfel	540½ „	„	½ „	mniéj
biletów w obiegu	1410 „	„	15 „	więcéj

Uwaga publiczna zwróconą została na odbyć się mającą w d. 7 i 8 b. m. subskrypcję na wspomnianą wyżéj pożyczkę peruwiańską wynoszącą w frankach 298.000.000, dotychczas bowiem rząd peruwiański z niezmierną skrupulatnością wywiązywał się z zaciągniętych obowiązków, w skutek czego papiery poprzednich pożyczek wysoko stoją i tak: kończąca się w 1873 r. wypuszczona po 93 stoi na 102, a kończąca się w 1879 wypuszczona po 83½ stoi na 89½; obecną wydają po 82½.

Z ruskich papierów premjowa pożyczka z 1864 r. była po 480 a z r. 1866 po 472, Obligi z 1870 po 87, półimperjały po 20,57½. Mówią też, że dom Rothschildów traktuje z ruskim rządem o nową znaczną pożyczkę.

W Wiedniu przybyło dosyć spraw nowego materjału do spekulacji i tak: Bank Franko-Austrjacki łącznie z domami Erlanger i Königswarter przyjął, z ministerjum finansów 22.600 akcij Elżbietowskiéj drogi po 200¼, które postarano się popędzić przy wprowadzeniu na giełdę do 206¾. Instytucja kredytowa przyjęła za 1½ miljona guld. czeskich obligacij dróg żel. które miały ½% ażia. Taż sama instytucja wprowadziła téż na giełdę akcje drogi żel. Przemyślsko Łupkowskiéj po kursie 82½. Oprócz tego w d. 1 b. m. na radzie ministerjalnéj rostrząsano projekt wprowadzenia na giełdę upragnionéj tureckiéj premjowéj pożyczki i utrzymują że minister finansów p. Holzgethan jest bardzo przychylny tym życzeniom. Tymczasem rozlepiono ogromne po rogach ulic afisze wskazujące miejsca sprzedaży rzeczonych premij. Giełdzistom tamtejszym doniesiono też że rząd upoważnił pp. G. i A Werms do traktowania z przełożonymi londyńskiéj giełdy, o cofnięcie zakazu notowania austrjackich papierów, w zamian za ustępstwa na rzecz pos iadaczy niekonwertowanych pożyczek. Bank Anglo-Austr. świetne interesa robił, albowiem wykazuje że z kapitałem 14.490.000 guld. zarobił w z. r. 7.192.614 guld., w następstwie czego powiększyć chce kapitał o nowe 20.000akcij i w tym celu z przypadłéj dywidendy 37 guld. w srebrze, wypłacić 20⅓, a resztę zatrzymuje jako wpłatę na nowe akcje. Pomimo też wielkich zysków, akcje z 328 zeszły na 298, ale w ostatnim dniu tygodnia z nieznanego jeszcze powodu podniosły się do 313. Akcje banku Franko-Austrjackiego trzymały się z małemi zmianami przy 119¼. Lombardy przy spodziewanych transportach zboża ze 192,70 podniosły się do 193,20; lecz z 1860 podniosły się do 96,40, ale natomiast z 1864 po odbytém ciągnieniu spadły na 117.

W Berlinie pierwszy dzień minionego tygodnia rozpoczął miesięczną likwidację, podczas któréj pokazało się, że wielu spekulantów nie miało jeszcze potrzebnego pokrycia, licząc na obniżkę w czasie likwidacji; tymczasem sztuk brakło i przy naglącem poszukiwaniu, niemal wszystkie spekulacyjne papiery znacznie w kursie podniesiono. Następne giełdy odbyły się w większym spokoju, przy zachowaniu kursów z poprzedniego tygodnia. Obfita na targu gotówka, i tu znalazła dla siebie nową lokacyę w akcjach Przemyślsko-Łupkowskich zwanych Węgiersko-Galicyjskiemi, które wprowadzono na giełdę po 69¼ i przy żwawych obrotach podniesiono do 69½. Podobnegoż przyjęcia doznały wprowadzone tam nasze 5% Listy Zastawne ziemskie po 69, przy licznych zakupach i poszukiwaniach, podniesione do 69½.

Główném zajęciem nie przestały być swojskie kolejówki, po ciągle podnoszących się kursach, i tak: Kolońsko-Mindeńskie ze 130 doszły do 132, Górno-Marchijskie ze 120 do 121, Górno-Szlązkie ze 171 do 173 i t. p. Do Berlina przybyła też jakaś finansowa znakomitość londyńska, celem układów o wprowadzenie na tamtejszą giełdę pruskich konsolidowanych Obligacij, o co Prusacy usilnie starają się, ażeby tym sposobem zastąpić tam wykluczonych Austryaków, tembardziéj, że w Wiedniu rozpuszczono wieść, iż zajście w Londynie wywołaném zostało pruskimi intrygami.

W Petersburgu początek tygodnia okazał się niezmiernie korzystnym dla miejscowéj waluty. Podaż weksli była niepamiętnie liczną i już nie sprzedający, ale kupujący stanowili o kursach; tym sposobem otrzymywano już za jednego rubla na Londyn 29¾ pensów, a na Paryż 314 centymów. W piątek postać rzeczy zmieniła się; poleceń na sprzedaż weksli od kupców zbożowych nie było, a natomiast zagranica spekulując na podniesienie

się banknotów, zgromadziła takowe w wielkiéj ilości i teraz właśnie dała do Petersburga zlecenie zakupywania rozmaitych dewiz owemi banknotami pokryć się mających. Okoliczność ta wywołała dosyć znaczną obniżkę, i na Londyn oddawano już tylko do $29\frac{1}{2}$, na Paryż po 310, na Hamburg po po $26\frac{1}{2}$, na Amsterdam po $146\frac{3}{4}$.

Z papierów publicznych trzymały się tylko 5% Bilety bankowe po $90\frac{1}{2}$, 90 i $91\frac{1}{4}$ podług seryi; Bilety wykupne po $86\frac{3}{4}$ i Renta po $87\frac{1}{4}$. Inne papiery i akcje a nawet i zwykle poszukiwane obligacje, były bardzo słabo traktowane i z tego powodu kursa uważać należy jako nominalne: Premjowych pożyczek $150\frac{1}{2}$ i $147\frac{1}{4}$, Akcyj wielkiego Towarzystwa 148, Terespolskich 113, Wiedeńskich 70.

Warszawska giełda idąc śladem petersburgskiéj i berlińskiéj w pierwszych dniach tygodnia, cieszyła się codzień zniżanemi kursami wartości zagranicznych; z obniżeniem jednakże w Berlinie wartości rublowych, które we czwartek 1% wyniosło—kursa obcych walut podniosły się. Najniżéj płacono: Berlin po $131\frac{2}{3}$%, Londyn 8,07, Paryż 96,50, Wiedeń 109%; w sobotę zaś $132\frac{2}{3}$,—8.17,—97.35,—$109\frac{2}{3}$%. Tranzakcye przy obniżających się kursach były średnie, ale przy podnoszących się, prawie bez znaczenia.

W papierach publicznych główne chociaż słabe obroty, były w Listach Zastawnych starych i nowych; pierwsze przy przewyższającéj podaży, straciły znów w obydwóch seryach, zszedłszy z 93 na 92.89; nowe Listy zastawne, pomimo wprowadzenia ich na berlińską giełdę i pomimo, jak wyżéj powiedzieliśmy, licznych tamże tranzakcij — u nas z $93\frac{1}{2}$, zeszły na $93\frac{1}{4}$. Listów likwidacyjnych było nie wiele i dla tego przy nieznacznych obrotach podniosły się z 76,30 - 76,50, ale w końcu zeszły na 76.37, zakupiono téż nie wielką ilość sierpniowych Metalików po 102 i lutowych po $101\frac{3}{4}$. Za Obligi Towarzystwa Kredytowego żądano $100\frac{5}{6}$, płacić chciano tylko $100\frac{1}{2}$. Premjową pożyczkę traktowano na dostawę po $151\frac{1}{2}$ i 148. W Akcjach nic nie robiono.

ROZWÓJ SIECI KOLEI ŻELAZNYCH
W EUROPIE.

Pierwsza parochodowa kolej żelazna połączyła Manczester z Liverpoolem w marcu 1829 roku. Obecnie na całéj kuli ziemskiéj mamy przeszło 175.900 kilometrów kolei żelaznych. Z cyfry téj na samą Europę przypada około 84.184 kilom., czyli prawie połowa; na Stany zaś Zjednoczone północnéj Ameryki około 67.595 kilom., czyli przeszło $\frac{1}{3}$ wszystkich dróg żelaznych.

Anglja już w 1801 r. posiadała około 18 mil geograficznych konnych kolei żelaz. dla przewozu węgla kamiennego. W 1819 zaczęły po kolejach tych kursować lokomotywy pierwotnéj nieudoskonalonéj jeszcze konstrukcji. Bardziéj udoskonalonych parochodów zaczęto używać dopiero nieco późniéj, t. j. w 1829 r. Jednocześnie też błyskawiczny przesłaniec myśli: telegraf, zaczął wypełniać swą służbę. W dalszym ciągu w 1840 r., Anglja posiadała 338 mil geograficznych kolei, w 1850 r. 1370 mil, w 1860 r. 2266 mil; tak iż na 1 milę kwadratową kraju, przypadało 0,4 geogr. mili kolei. Obecnie posiada Anglja około 22.775 kilometrów kolei, ktorych koszta budowy wynoszą 12.545.381.000 franków, a kilometru 550.840 fr. Koleje angielskie stanowią przedsiębiorstwa czysto prywatne.

We Francji pierwsze właściwe koleje żelazne zaczęto budować w 1837 roku. W 1850 roku, długość ich wynosiła 3000 kilometrów, w 1853 r. 4000 kilom., w 1855 r. 4500 kilom., w 1856 roku 5000 kilom., obecnie 16.376 kilom., których koszt budowy przedstawia cyfrę 7.976.721.517 fran., jednego zaś kilometru 487.095 fr. We Francji nie ma wcale właściwych rządowych kolei żelaznych.

Belgja we względzie rozwoju sieci kolejowéj znacznie przewyższa Francję. W 1835 r. znajdowało się w Belgji 3 mile kolei rządowéj, w 1845 r. 45 mil, w 1859 r. 80 mil rządowych i 190 mil kolei prywatnych, tak iż na 1 milę kwadratową kraju przypadało 0,5 mili kolei, gdy we Francji w tymże samym czasie zaledwie $\frac{1}{8}$ mili. Obecnie posiada Belgja ogółem 3.725 kilom. dróg żelaznych, których koszt budowy wynosił 1.245.394.000 fr., czyli na kilometr 334.334 fr.

W Niemiecko-austrjackim Związku pocztowym w 1835 r. było dróg żelaznych konnych i parochodowych razem mil 39. W końcu 1859 r. 1890 mil, z czego prywatnych mil 1257, rządowych 633 mil. W stosunku do 1 mili kwadr. kraju $\frac{1}{6}$ mili kolei żelaznéj. Dziś Niemcy północne posiadają 2095 kilom. kolei, południowe 4290 kilom., razem 5385 kilom., które kosztowały ogółem 1.760.827.400 fr., czyli 1 kilometr w Niemczech północnych 279.147 fr., w Niemczech południowych 273.934 fr. W Austrji obecnie długość wszystkich kolei wynosi 7087 kilom., koszt budowy ich 1.637.097.000 fr., jednego zaś kilometru 231.000 fr.

W Rosji rozwój sieci dróg żelaznych dopiero w ostatnich latach przybiera szersze rozmiary. Pomimo szybkich postępów, dziś w Cesarstwie prawie $\frac{1}{3}$ miast z ludnością większą nad 25.000 i więcéj niż połowa z ludnością od 20—25 tysięcy nie posiada jeszcze komunikacji relsowéj.

Następująca tabela przedstawia dokładnie stopniowy rozwój budowy kolei żelaznych w Cesarstwie i Królestwie Polskiém:

Rok	Data	Oznaczenie linij lub części otwartych	Oznaczenie drogi rządowéj lub towarzystwa	Długość oddana do użytku: na linji (wiorst)	w ciągu roku (wiorst)	całość 31 grud. każdego roku (wiorst)	Uwagi
1838	4 kwietnia	Petersburg-Carskie Sioło . . .	Carskosielska	25	25	25	
1845	1 listop.	Skierniewice-Łowicz	Warszawsko-Bydgoska	20	20	45	
1847	7 maja	Petersburg-Kolpino	Wielkie Tow. (Peters.-Moskiew.) .	24	24	69	
1848	1 kwietnia	Warszawa-Granica	Warszawsko-Wiedeńska	289	289	358	
1850	29 czerwca	Wyszni-Wołoczok-Twer. . . .	Wielkie Tow. (Peters.-Moskiew.) .	$111\frac{1}{4}$	$111\frac{1}{4}$	$469\frac{1}{4}$	
1851	1 listop.	Kolpino-Wyszni-Wołoczok . . .	„ „	$312\frac{1}{4}$	$468\frac{3}{4}$	938	(1) Otwarcie całéj linji
	„	Twer-Moskwa (1)	„ „	$156\frac{1}{2}$			
1853	1 listop.	Petersburg-Gatczyna.	Wielkie Tow. (Warsz.-Peters.) .	42	42	980	
1857	5 paźdz.	Gatczyna-Ługa	„ „	86	$113\frac{1}{4}$	$1093\frac{1}{4}$	
	21 lipca	Petersburg-Peterhof	Peterhofska	$27\frac{1}{4}$			
1859	14 czerwca	Ligowo-Krasne-Sioło	Peterhofska	$12\frac{1}{2}$	$157\frac{1}{2}$	$1250\frac{3}{4}$	(2) Otw. całéj linji
	14 sierpnia	Ząbkowice-Granica pruska (2). .	Warszawsko-Wiedeńska	16			
	10 lutego	Ługa-Psków	Wielkie Tow. (Warsz.-Peters.) . .	129			
1860	26 stycz.	Pskow-Ostrów	„ „	49	240	$1490\frac{3}{4}$	
	8 listop.	Ostrów-Dynaburg	„ „	191			

Rok	Data	Oznaczenie linij lub części otwartych	Oznaczenie drogi rządowéj lub prywatnéj	Długość oddana do użytku: na linji (wiorst)	w ciągu roku (wiorst)	całość 31 grud. każdego roku (wiorst)	Uwagi
1861	11 kwietnia	Kowno-Wierzbołów	Wielkie Tow. (Warsz.-Peters.)	81			
	14 czerwca	Moskwa-Włodzimierz	Wielkie Tow. (Mosk.-Niżenowogr.)	177	462	1952¾	
	12 wrześ.	Ryga-Dynaburg (3)	Rygsko-Dynaburgska	204			(3) Otw. całéj linji
1862	5 marca	Kalacyn-Carycyn (4)	Wołgo-Dońska	73			(4) Otw. całéj linji
	18 marca	Helsingfors-Tawasthus (5)	Hilsingforsko-Tawasthuska	103			(5) Otw. całéj linji
	9 maja	Kowno-Dynaburg	Wiel. Tow. (Warsz.-Petersburgska)	258			(6) Otw. całéj linji
	15 grudnia	Landwarowo-Warszawa (6)	,, ,,	371	1221	3173¾	(7) Otw. całéj linji
	1 sierpnia	Włodzimierz-Niższynowogród (7)	Wiel. Tow. (Mosk.-Niżenowogrodz.)	233			
	20 lipca	Moskwa Kołomna	Moskiewsko-Razańska	117			
	18 sierpnia	Moskwa-Siergiejewsk	Moskiewsko-Jarosławska	66			
1863	1 stycznia	Warszawa-Bydgoszcz (8)	Warszawsko-Bydgoska	138			(8) Otw. całéj linji
		z Łowicza do Aleksandrowa.			204	3377¾	
	29 grudnia	Gruszewska-Askai	Gruszewsko-Rostowska	66			
1864	7 czerwca	Peterhof-Oranienbaum	Peterhofska	11¼	90¼	3468	(9) Otw. całéj linji
	26 sierpnia	Kołomna-Razań (9)	Moskiewsko-Razańska	79			
1865	4 grudnia	Odessa-Bałta (10)	Odesko-Bałcka	215¼	215¼	3683¼	(10) Ot. całéj linji z gałęzią do Salin Kulianickich 8½
1866	24 maja	Dynaburg-Połock	Dynabursko-Witebska	150			
	19 czerwca	Łódź-Koluszki (11)	Łodzka	26			(11) Ot. całéj linji
	5 wrześ.	Razań-Kozłów	Razańsko-Kozłowska	197			
	27 wrześ.	Praga-Siedlce	Warszawsko-Brzeska	84	668	4351¼	
	5 paźdz.	Połock-Witebsk (12)	Dynabursko-Witebska	93			(12) Ot. całéj linji
	17 listop.	Moskwa-Sierpuchów (13)	Moskiewsko-Kurska	92			(13) Ot. całéj linji
	19 listop.	Siedlce-Łuków	Warszawsko-Brzeska	26			
1867	5 wrześ.	Warszawa-Terespol (14)	Warszawsko Terespolska	84			(14) Ot. całéj linji
	1 grudnia	Rażsko-Morszańsk	Rażsko-Morszańska	121			
	1 sierpnia	Rozdzielna-Tyraspol	Odessko-Bałcka	43¼	447¼	4798½	
	1 wrześ.	Bałta-Olwiopol	,, ,,	110			
	1 listop.	Sierpuchów-Tuła	Moskiewsko-Kurska	89			
1868	1 sierpnia	Olwiopol-Elizabetgród (15)	Odessko-Bałcka	138			(15) Ot. całéj linji
	15 sierpnia	Tuła-Orzeł	Moskiewsko-Kurska	117			
	7 wrześ.	Orzeł-Kursk (16)	,, ,,	144			(16) Ot. całéj linji
	1 lutego	Akai-Rostow (17)	Gruszewsko-Rostowska	13			(17) Ot. całéj linji
	30 sierpnia	Jelec-Grazi	Orłowsko-Grażska	103			
	16 wrześ.	Szuja-Iwanowo	Szujsko-Iwanowska	84	1771	6569	
	1 lutego	Kozłow-Woroneż	Kozłowsko-Woroneżska	169			
	24 listop.	Orzeł-Witebsk (18)	Witebsko-Orłowska	488			(18) Ot. całéj linji
	17 paźdz.	Kursk-Browary	Kursko-Kijowska	415			
	21 listop.	Ryga-Mitawa	Mitawsko-Rygska	40			

W całéj Europie było dróg żelaznych:

w r. 1840	536 mil.	w r. 1859	5800 mil.
— 1850	3230 „	— 1869	12000 „

Koszt ich budowy przedstawia kapitał około 9000 miljonów talarów.

W stosunku do rozległości i ludności rozmaitych krajów, ilość dróg żelaznych europejskich w ten sposób się przedstawia:

Na początku 1869 na jedną milę kwadratową wypadało:

	Mil kolei żel.		Mil kolei żel.
w Belgji	0,64	w Szwajcarji	0,24
—W. Brytanji i Irl.	0,85	—Niderlandach	0,24
—Saksonji	0,49	—Francji	0,22
—Badenie	0,39	—Prusach	0,21
—Hesji	0,33	— Włoszech	0,13
— Wirtembergu	0,27	—Austr. i Węgrzech	0,09
—Bawarji	0.26	— Szwecji	0,03

Na 10.000 mieszkańców wypadało w tymże czasie:

	Mil kolei żel.		Mil kolei żel.
w St. Zj. Półn. Am.	2,32	w Bawarji	0,74
—W. Brytanji i Irl.	1,10	—Szwajcarji	0,71
—Francji	0,82	—Belgji	0,69
—Badenie	0,76	—Prusach	0,57
w Szwecji	0,56	—Niderlandach	0,39
—Saksonji i Hesji	0,55	— Włoszech i Austrji	0,28
—Wirtembergu	0,54	—Rosji	0,12

Porównanie takie powierzchni, ludności i sieci dróg żelaznych danego kraju, wykazuje w sposób najbardziéj przybliżony stopień kultury, dobrobytu i oświaty rozmaitych narodów. Dla przedstawienia jeszcze ogólniejszego obrazu, podamy tu na zakończenie wykaz porównawczy stosunków tych w różnych częściach świata. I tak na jedną milę kolei żel. przypada:

W Półn. i środ. Amer.	6.600 mieszkańców	i 55	mil □
— Europie	26.400 „	16½	„
— Australji	29.000 „	1230	„
— Ameryce połudn.	92.400 „	1245	„
— Afryce	900.000 „	9298	„
— Azji	1.000.000 „	1027	„

Wiadomości bieżące.

— *Banki wiejskie. Mosk. Wied.* podają z wiarogodnego źródła, że minister spraw wewnętrznych, skutkiem ciągłych i li-

Dodatek.

cznych starań o zatwierdzenie ustaw banków wiejskich, zniósł się z ministrem finansów celem jak najszybszego, a tak pożądanego ustanowienia prawa w téj materji, a to mianowicie na podstawie projektu wypracowanego jeszcze w 1868 r.

— *Bank austro-orientalny w Trieście.* Na tegoroczném ogólném zgromadzeniu reprezentowanych było 28.193 akcij. Filja banku w Aleksandrji otrzymała w roku ubiegłym 25.000 Ł. czystego zysku, zakład triesteński 100.000 Ł. Przyjęto liberowanie akcij i zmiany statutów.

— *Szczecińsko-amerykańska żegluga parowa* wchodzi w fazę urzeczywistnienia. Członkowie komitetu założycielskiego przedsiębierstwa tego, osobiście udali się do Anglji dla zamówienia dwóch wielkich parowców, które pod względem komfortu i siły budowy, w niczém ustępować nie będą bremeńskim i hamburskim paropływom morskim.

— *Strzyża wełny na Węgrzech.* Podobnie jak żniwa tak i strzyża tegoroczna na Węgrzech, wypada o 10 — 14 dni później niż zwyczajnie. Hodowcy owiec skutkiem bardzo wilgotnych miesięcy zimowych i wiosennych musieli stada swoje równie jak i inne bydło długi czas na stajennéj paszy utrzymywać szczupłe zaś zapasy takowéj pozostałe z roku zeszłego, nie pozwalały obficie i należycie karmić inwentarzy. To spowodowało téż opóźnienie rozwoju wełny i osłabienie owiec, które musiały być jeszcze jakie 4 tygodnie odżywiane. Owce mniéj delikatne krajowe, przy dniach cieplejszych mogły korzystać już z pastwisk. W ogóle racjonalni owczarze powstrzymują się z wczesną strzyżą do jakiéj połowy czerwca, tym tylko bowiem sposobem zdołają choć w części powetować sobie straty spowodowane długą karmą zimową.

— *Z Odessy* donoszą o silnym wywozie bydła stepowego zagranicę. Liczni właściciele owczarń wyprawiają znaczne partje owiec do Konstantynopola, sprzedając sztukę po 5, 5½ i 6 rs. rs. Niedogodną jednak jest rzeczą wielkie ryzyko z tém połączone, albowiem towarzystwa nie przyjmują ubezpieczeń na owce a w razie burzy można wszystko stracić. Bydło rogate na wywóz zagranicę sprzedaje się po 50, 60 i 70 rs. za sztukę. Ostatnie ceny biorą z obowiązkiem dostawy. Przy nizkiéj cenie wełny przemysł ten zwłaszcza dla chodowców owiec jest bardzo dogodny i korzystny. Wywóz bydła ciągle zmniejsza jego ilość w gubernji chersońskiéj, bowiem nietylko przez Odessę, lecz także przez Bessarabję dużo go bardzo idzie do Prus i Austrji kolejami galicyjskiemi.

— Organem „Towarzystwa popierania żeglugi rzecznéj i kanałowéj w Niemczech" będzie czasopismo *Wasserstrasse.* Od drugiego téż kwartału redakcja tegoż czasopisma wychodzącego w Berlinie, przeszła w ręce p. B. Johna sekretarza Towarzystwa.

— *Poznańskie towarzystwo ubezpieczeń.* Podług sprawozdania za rok 1869 suma ubezpieczeń w towarzystwie tém znowu zwiększyła się o 6.766.125 tal. i wynosi obecnie 120.084.450 tal. Dochody towarzystwa w 1869 r. wynosiły 1.123.535 tal., rozchody 754.906 tal. Majątek towarzystwa wynosi 557.231 tal.

Sprawozdanie tygodniowe.

Gdańsk 4 czerwca. Pogoda dość piękna, lecz nieco zachłodna, szczególniéj nocami. W poniedziałek i środę mieliśmy małe przymrozki, a przez cały tydzień po większéj części silny wiatr północno-zachodni.

W Anglji targi zbożowe były w pierszych dniach więcéj ożywione. Z powodu małych dowozów krajowych, pszenicę angielską płacono o 1 do 2 szylingów na kwarterze drożéj niż w zeszłym tygodniu, a towar zagraniczny również po wzmocnionych cenach łatwy miał odbyt, ponieważ tylko parę nie sprzedanych ładunków w portach się znajdowało. Podwyższenie to osłabiło w portach wprawdzie chęć do kupna, tak, że w następnych dniach bardzo mało zawierano interesów; w końcu tygodnia jednakże tendencja targów znów się polepszyła, i wszystkie gatunki pszenicy osiągały najwyższe ceny poniedziałkowe. Pszenica z portów baltyckich jedynie mniéj w cenie się podniosła, ponieważ stosunkowo znacznie jest droższą jak towar pochodzący z innych krajów.

Jęczmień o ½ szylinga, groch o 1 szyling na kwarterze droższy.

We Francji niezadowolenie ze stanu ozimin jest powszechne. Już dziś prawie z pewnością powiedziéć można, że nawet przy najlepszych warunkach atmosferycznych, sprzęt pszenicy może tylko być zwyczajny, a sprzęt żyta zaledwo średni, gdyż kłosy i słoma są krótkie i całe zasiewy nie stoją dość gęsto. Chociaż z powodu małéj wody, wiele młynów pracować przestało i pokup cokolwiek się zmniejszył, to jednakże na wszystkich prawie placach ceny pszenicy podniosły się o 1 frank na 120 kilog.

Żyto łatwy ma odbyt po wyższych cenach.

Na naszym placu w niektórych dniach pokup był bardzo mały, w innych znów dość ożywiony, przez co ceny ciągle się chwiały. Jednakże pomimo dziennych fluktuacij osiągamy za pszenicę przeciętnie najwyższe ceny zeszłego tygodnia, a w ostatnich dniach małe podwyższenie. Żyto w pierwszych dniach płacono o 2 tal. na 2000 funt. drożéj, w ostatnich dniach jednakże znów o tyle spadło.

Jęczmień bez zmiany; groch żądany w cenie się podniósł.

Sprzedano w tym tygodniu pszenicy centnarów 40,000, czyli ton 2,000; żyta cent. 3,500, czyli ton 175; jęczmienia centnarów —, czyli ton —; grochu cent. —, czyli ton —.

Płacono za 2,000 ℔ wagi celnéj, czyli jedną tonnę:

Pszenicy wysoko pstréj (wagi hol. 127—130) tal. 65 srgr. — do tal. 70 srg. —, czyli za korzec warsz. (wagi pols. 239 do 245) złp. 49 gr. 21—złp. 53 gr. 15.

Pszenicy jasno-pstréj (wagi hol. 123—126) tal. 62 srgr. — do tal. 65 srgr. —, czyli za korzec warsz. (wagi pols. 231—237) złp. 47 gr. 12 do złp. 49 gr. 21.

Pszenicy ordynaryjnéj (wagi hol. 118—127) tal. 59 srgr. — do tal. 63 srgr. —, czyli za korzec warsz. (wagi pols. 222—239) złp. 45 gr. 3 do złp. 48 gr. 6.

Żyta (wagi hol. 120—125/6) tal. 43 srgr. 10 do tal. 46 srgr. 10, czyli

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 28 maja	w ciągu tygodnia przybyło	w ciągu tygodnia ubyło	w d. 4 czerw.
	r	u	b l	i
1. Skup. Portfel wexli kraj. w Warsz.	2.175.249, 83½	229186, 77½	222358, 36½	2.182.078, 24½
1. Skup. Portfel wexli kraj. w Łodzi	555.781, 95½	25339, 35	49306, 70½	531.814, 60
1. Skup. Portfel wexli kraj. w Włocł.	456.747, 51	34478, 20	30467, 26	460.758, 45
1. Skup. Portfel „ zagranicznych	388.120, 14	179994, 55	182519, 57	385.595, 12
2. Zaliczenia na papiery publiczne	555.343, .	6480, .	26513, .	535.310, .
3. Pożyczki na zastaw towarów a) wełny	118.447, 25	5734, 37	2754, 37	121.427, 25
3. Pożyczki na zastaw towarów b) in. tow.	163.272, 27	1007, 48	7187, 48	157.092, 27
3. Pożyczki na zastaw kosztowności	319.001, 87½	1994, 88	5759, 77	315.236, 98½
4. Otwarte kredyta	4.298.704, 68	769622, 79	986531, 07½	4.081.796, 39
5. Kasa Monety srebrne	2.583.657, 70¾	.	2563, 05¼	2.581.094, 65½
5. Kasa „ złote	43.678, 99	.	.	43.678, 99
5. Kasa Bilety Banku Polskiego	900.900, .	124700, .	.	1.025.600, .
5. Kasa „ Kred. Cesarstwa	3.029.397, .	65139, .	.	3.094.536, .
Łącznie (5)	6.557.633, 69¾	187275, 95	.	6.744.909, 64¾

za korzec warsz. (wagi pols. 226—236) złp. 31 gr. 27 do złp. 34 gr. 3.

Jęczmienia czterorzędowego (wagi hol. 106—108) tal. 38 srgr. — do tal. 39 srgr. —, czyli za korzec warsz. (wagi pol. 199—203) złp. 24 gr. 18—złp. 25 gr. 6.

Jęczmienia dwurzędowego (wagi hol. 112—113) tal. 40 srgr. — do tal. 41 srgr. 15, czyli za korzec warsz. (wagi pols. 211 do 213) złp. 25 gr. 27—złp. 26 gr. 27.

Grochu tal. 42 srgr. — do tal. 44 sgr. —, czyli za korzec warsz. złp. 34 gr. — do złp. 35 gr. 18.

Kursa zamian: Amsterdam —, Hamburg —, Londyn —, Paryż — Warszawa —, Wiedeń —.

Aleksander Makowski i spółka.

Ceny targów warszawskich,

od dnia 30 maja do 4 czerwca r. b.

Pszenicy czetwert od rs. 11,68 do rs. 12,48. *Żyta* czet. od rs. 6,60 do rs. 7,12. *Jęczmienia* czetwert od rs. 5,52 do 5,60. *Owsa* czet. rs. 3,76 do rs. 4,8. *Gryki* czetwert rs. 5,28. *Grochu polnego* czet. rs. 5,60 do 6,40. *Grochu cukrowego* czet. rs. 8 do —. *Kasza jaglana* rs. 13,92, *jęczmienna* rs. 6,60, *gryczana gruba* rs. 9,20. *Mąka pszenna* (000) pud od rs. 2,50 do 2,55, (00) pud od rs. 2,20 do 2,25, N. I pud od rs. 1,95 do 2,00, N. II pud od rs. 1,60 do 1,65. *Mąka żytnia* N. I i II pud rs. 1,10 do 1,20. *Kartofli* czet. 1,60 do 1,68. *Siana* pud kop. 36 — 40. *Słomy* pud kop. 25 do kop. 30. *Okowity* garniec od rs. 1,32 do 1,41.

OGŁOSZENIA.

KURSA GIEŁDY.

dnia 7 czerwca 1870 roku.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	Żądano	Płacono	Stosunek do równi na 100
1. Papiery publiczne.		Rub	le		
a) Rządowe.					
Obligi Skarbowe (r. 100. 150 500).	4	100	.	90,67	.
Polskie. Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	.	.	.
Cert. ban. na obl. cz. *A* (z. 300) z k.	5	45	.	.	.
„ „ „ *B* (z. 200)	0	30	.	.	.
	5	30	.	.	.
Dow. Kom. Cen. Lik. (róż. sumy)	0	100	.	.	.
Listy likw. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	76,54	76,34	.
kupon..........	.	.	.	$0,06^2/_3$	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500).........	5	100	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r. .	5	100	151,50	.	.
„ „ z 1866 r. ..	5	.	.	.	.
Metaliki (300) lutowe	4	100	.	101,50	.
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	.	102	.
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	.	.	.
b) Towarzystw i Spółek.					
Listy Zast. (30, 75. 150. 750. 3000	4	100	93,18	92,85	.
Polskie. „ „ „ ser. 2	4	100	93,18	92,85	.
kupon............	.	.	.	$1,82^2/_9$	.
Listy zastawne nowe z r. 1869	.	100	93,67	93,33	.
kupon.....	.	.	.	$2,27^1/_9$	.
Obligi Tow. Kred. Ziemskiego...	$5,^{475}$	100	.	100,50	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100).....	diw.	60	.	.	.
„ „ W-B. (100. 150) .	4	100	73,50	72,50	.
„ „ Teresp. (100) ...	5	100	.	.	.
Obligacje „ „ ...	5	100	.	.	.
Akcje „ Łodzk. (100) ...	5	100	.	.	.
Rus. Ruskie listy zastawne...........	5	100	112,75	112	.
Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)....	5	125	.	.	.
Obligacje „ „	4½	100	.	.	.
2. Wexle.					
Berlin......(Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	119,40	119,10	.
Gdańsk..... (100) „	.	92,857	.	.	.
Hamburg...(M. B. 300) „	.	140,855	181,50	180,75	.
Londyn..... (Ł. 1) 3 „	.	6,304	8,16	.	.
Paryż ......(Fran. 300) 2 „	.	75,214	97,05	.	.
Wiedeń..... (Gul. 150) „	.	92,857	98,78	.	.
Petersburg..(Rub. 100) 3 „	.	100	98,75	98,50	.
3. Monety.					
Półimperjał................	.	5,15	.	.	.
Napoleondor................	.	5	.	.	.
Dukat holenderski...........	.	3	.	.	.
Rubel srebrny..............	.	1	.	.	.
Talar pruski...............	.	0,92.857	.	.	.
Gulden austrjacki (papierowy) ..	.	0,61.905	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warsz.	Londyn	Paryż	Wied.	Berlin	Peter.	Amst.	Hamb.
bankowa:	6%	3	2½	5	5	5	5	5
giełdowa:	—	3	2½	5	4	5½	5	4

W drukarni Gazety Polskiéj.—Дозволено Цензурою.—Redaktor i Wydawca, Wiktor Somer.